

Tiešie maksājumi 2014. un 2015.gadā

Saldus, 31/10/2013

Jelgava, 01/11/2013

Cēsis, 08/11/2013

Balvi, 22/11/2013

Saturs

1. Izmaiņas tiešajos maksājumos 2014.gadā

2. Tiešo maksājumu finansējums

3. Tiešie maksājumi 2015.gadā:

4. Vispārīgie nosacījumi

5. Maksājumu struktūra

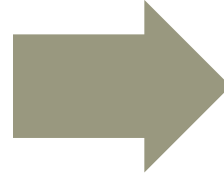
6. Maksājumu atbilstības nosacījumi

- Jautājumi par kuriem turpināmas diskusijas un pieņemami lēmumi par ieviešanu – norādīts ar .

1.1. PPVA piešķiršanas nosacījumi

2004 - 2012.gads

PVTM

2013.gadā un turpmāk

Pārejas posma
valsts atbalsts
PPVA

2013.gadā PPVA piešķir:

- nozarēs, kurās PVTM atļauti 2012.g.;
- maksājuma piešķiršanas nosacījumi identiski 2012.g., t.sk. piemērojams samazinājums.

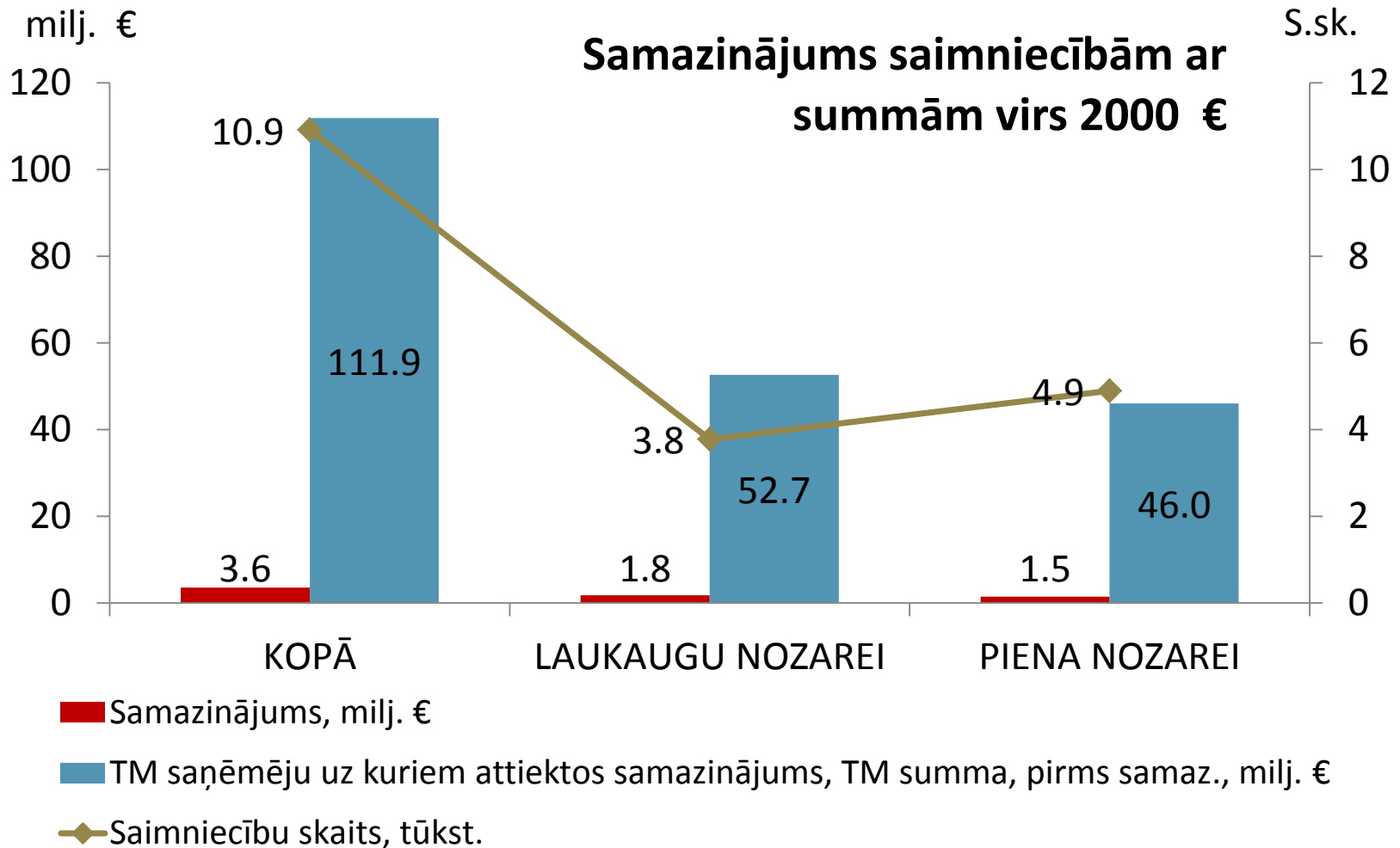
2014.gadā PPVA varēs piešķirt:

- nozarēs, kurās PVTM atļauti 2013.g.;
- maksājuma piešķiršanas nosacījumi identiski 2012.g., izņemot samazinājumu, tas netiks piemērots.
- finansējums 80% apjomā no 2013.g. sektora finansēj.

1.2. Finanšu disciplīna 2013. un 2014.g.

- **Mērķis** - nodrošināt, ka tiešo maksājumu un tirgus pasākumu (ELGF) finansēšanai paredzētie maksimālie apjomi netiek pārsniegti;
- **2013.gadā** - par 4% samazinās ES tiešo maksājumu summas, kas pārsniegs EUR 2000 – piemēros vienoti visā ES, izņemot BG, RO, HR;
- lespējams tiks piemērota arī 2014. un turpmākajos gados;
- Neizmantotās summas krīžu rezerves fondā tiks atmaksātas lauksaimniekiem, kuru summām piemēroja finanšu disciplīnas samazinājumu.

1.3. Finanšu disciplīnas piemērošanas ietekme 2013.gadā – ja piemērotu 4% likmi

1.4. Laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi

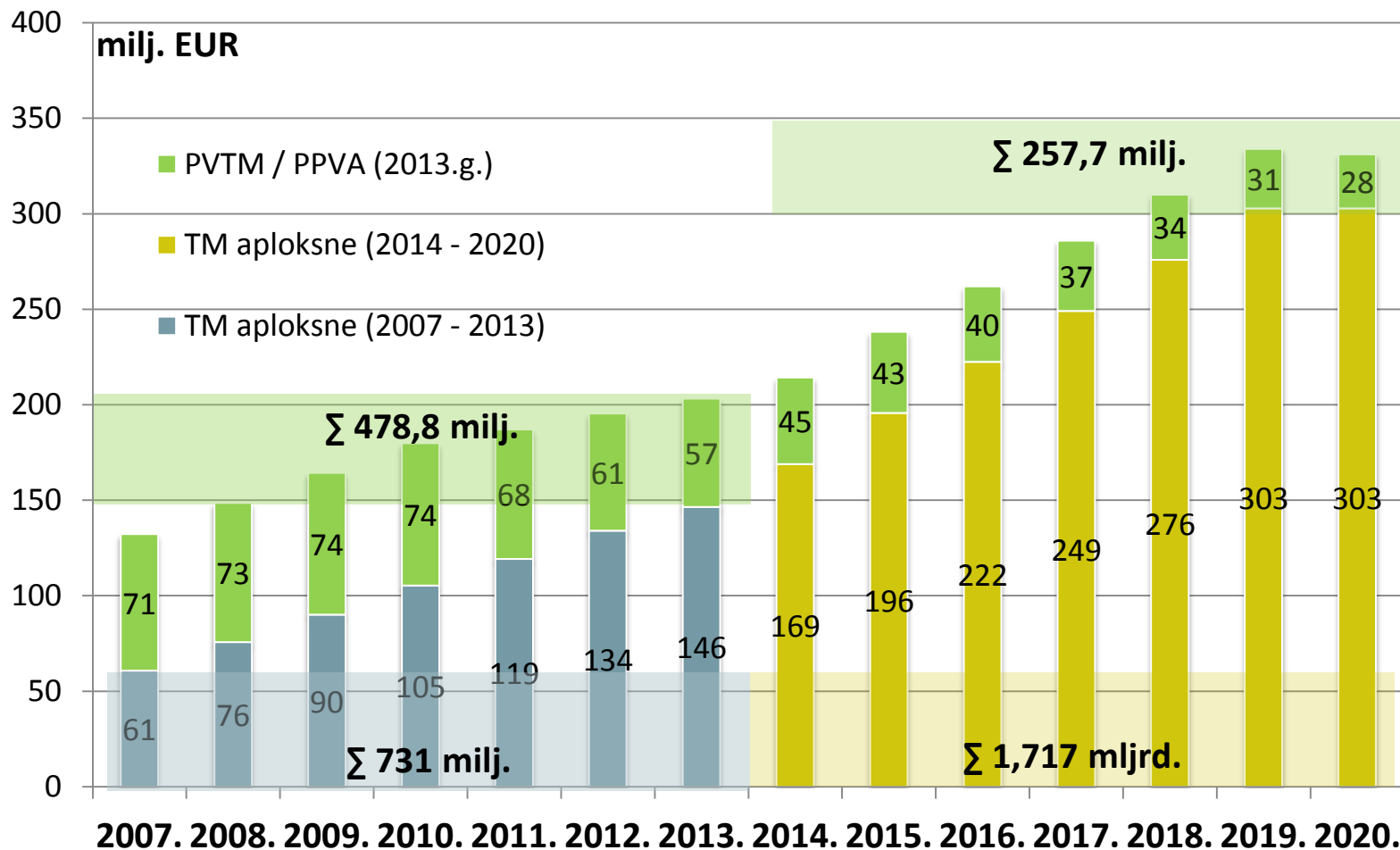
2013.gadā:

- Jānodrošina minimālais lauksaimniecības dzīvnieku blīvums – vismaz 0,2 liellopu vienības uz vienu zālāju ha, ja LIZ ir vairāk kā **50 ha** un **zālāju īpatsvars > 50%**;

2014.gadā:

- Kritēriji jāpārskata - 50 ha → **30 ha**
Jānodrošina minimālais lauksaimniecības dzīvnieku blīvums – vismaz 0,2 liellopu vienības uz vienu zālāju ha, ja LIZ ir vairāk kā **30 ha** un **zālāju īpatsvars > 50%**.

2. Tiešo maksājumu finansējums – milj. EUR

3. Tiešie maksājumi 2015.gadā

- Tiešo maksājumu reforma ieviešama ar 2015.gadu;
- Līdz 2014.gada martam tiks izdoti Komisijas īstenošanas un deleģētās regulas;
- Ieviešanas lēmumi Latvijā jāpieņem līdz 2014.gada 1.augustam;
- Jau pieņemtie lēmumi par 2015.gadu:
 - Turpināt VPM (KP lēmums 25/09/2013);
 - Mazo lauksaimnieku maksājums 500 eiro (KP lēm. 24/07/2013);
 - Finansējuma pārdale no tiešajiem maksājumiem uz LAP → 6,15% (MK lēm. 02/07/2013);
 - Neievieš maksājumu apgabalos, kuros ir dabas ierobežojumi (KP lēm. 24/07/2013);
- Jautājumi par kuriem turpināmas diskusijas un pieņemami lēmumi par ieviešanu – norādīts ar .

4. Vispārīgie nosacījumi

- 4.1. Atbalsta tiesīga lauksaimniecības zeme un lauksaimnieciskās darbības kritēriji
- 4.2. Atbalsta minimālie saņemšanas nosacījumi
- 4.3. Savstarpējā atbilstība
- 4.4. Aktīvā lauksaimnieka nosacījums
- 4.5. Maksājuma summa progresīvais sazinājums
- 4.6. Elastība starp pīlāriem
- 4.7. Finanšu disciplīna

4.1.1. Atbalsta tiesīgas lauksaimniecības zemes veidi:

Šobrīd	No 2015.gada
-	Lauksaimniecības zeme, kuru pārsvarā izmanto <u>lauksaimnieciskajai darbībai</u>
Aramzeme	Aramzeme
Ilggadīgie zālāji	Ilggadīgie zālāji
Ilggadīgās kultūras	Ilggadīgās kultūras
Īscirtmeta atvasāji	Īscirtmeta atvasāji
Piemājas dārzi	-
Tikai LIZ, kas bija labā l/s stāvoklī 30.06.2003.	Arī LIZ, kas nebija labā lauksaimniecības stāvoklī 30.06.2003.
-	Platības par kurām 2008.g. bija tiesības saņemt VPM un kuras: <ul style="list-style-type: none">- Neatbilst atbalsta tiesīga hektāra nosacījumam, jo ieviestas putnu, vides, ūdens ietvara direktīvas;- apmežota saskaņā ar lauku attīstības regulu.

4.1.2. Zemi izmanto lauksaimnieciskajai darbībai

**Audzē
lauksaimniecības
produktus
vai**

- Laukaugu, dārzeņu, tehniskās kultūras, eļļas augi, kas audzēti ievērojot atbilstošu agrotehniku (piem. sējumu biežība, novākšanas termiņš)

**Ražo
lauksaimniecības
produktus
vai**

- Dzīvnieku audzēšana, slaukšana un turēšana lauksaimniecības nolūkiem

**Uztur zālājus
ganīšanai piemērotā
stāvoklī un**

- Veicot zālāju 1 x nopļaušanu līdz 15.aug. (vai 2x?)
- Zālajos dominē lopbarības ieguvei vai ganīšanai piemērotas sugas (mazvērtīgās*, indīgie < 5%)?
- Zālajos nav krūmu dzinumu, augu?
- Meliorācijas sistēmas uzturētas, darbojas?

**Uztur aramzemi
kultūraugu
audzēšanai
piemērotā stāvoklī**

- Aramzemē nav krūmu?
- Lauku virsmas ir līdzenas?
- Nezāles apkarotas, nepārņem pamatkultūru, < 25 nezāles uz m²?
- Meliorācijas sistēmas uzturētas, darbojas?

** parastā smilga, smaržzāle, ložņu vārpata, parastā ciņusmilga, villainā meduszāle, mīkstā lāčauza, aitu auzene, parastā skarene, tīruma lāčauza, peļastu un liektā lapsaste, parastā rudzusmilga, Kanādas zeltslotiņa u.c.)*

4.1.3. Platības veidi, kuri netiek izmantoti pārsvarā lauksaimnieciskajai darbībai:

Platības veids		Platības veids	
1.	Uz 1 ha vairāk par 50 augošiem kokiem;	6.	Zirgu izjāžu laukumi
2.	Koku vai krūmu puduri, kas aizņem > 0,01 ha;	7.	Sporta laukumi
3.	Mitrzemes, zeme, kur aug vilkvālītes un ilgāk kā 4 nedēļas klāta ar ūdeni no 15.05.-15.09.	8.	Pastāvīgi ceļi
4.	Lidlauki	9.	Joslas gar asfaltētiem ceļiem
5.	Kempingu laukumi		

4.1.4. Ieviešanas noteikumi

■ Eiropas Komisija vēl noteiks:

- Ietvaru, saskaņā ar kuru Latvijai būs jānosaka kritēriji, kas lauksaimniekiem jāasniedz, lai izpildītu prasību saglabāt lauksaimniecības zemi kultūraugu audzēšanai vai ganīšanai piemērotā stāvoklī;

■ Latvijā vēl jānosaka:

- Kritēriji, kas jāasniedz, lai izpildītu prasību saglabāt lauksaimniecības zemi kultūraugu audzēšanai vai ganīšanai piemērotā stāvoklī;
- Koku sugas, kuras uzskatīt par īscirtmeta atvasājumiem;
- Kritērijus gadījumiem, ja zemi izmanto arī ne-lauksaimnieciskām vajadzībām, kad jāpierāda, ka lauksaimniecisko darbību var veikt bez nozīmīgiem traucējumiem, ko izraisa ar lauksaimniecību nesaistīto darbību intensitāte, raksturs, ilgums un laiks;
- Var noteikt sarakstu ar platības veidiem, kuri uzskatāmi, ka netiek pārsvarā izmantoti lauksaimnieciskajai darbībai;

4.2. Atbalsta minimālie saņemšanas nosacījumi

- TM nepiešķir, ja:
 - Atbalsta tiesīgā LIZ, par kuru pieprasa maksājumus, ir mazāka par 1 ha;
 - VAI
 - Kopējais tiešo maksājumu apjoms, par kuru iesniegts iesniegums, ir mazāks par 100 EUR;

 - 1 lauks = 1 kultūraugu grupa;

 - Viens lauks ir vismaz 0,3 ha platībā.

4.3.1. Savstarpējā atbilstība

Līdz 2014.gadam

No 2015.gada

Vide:

SMR 3 – notekūdeņu dūņas

SMR 2 – gruntsūdeņu aizs.

LLVN – atbilstošu iekārtu izm.

LLVN – minimālais ganāmpulka

blīvums un/vai atbilst. režīmi

LLVN – ilggadīgo ganību aizs.

SMR 4 - Nitrātu direktīva

LLVN - Buferj. gar ūdensteci

LLVN - Ūdens izmant. atļaujas

LLVN - Min augsnes segums

LLVN - Min zemes apstrāde, pret eroziju

LLVN - Augsnes org. vielu sagl.

SMR 1 - Putnu aizs.

SMR 5 - Dzīvotņu aizs.

LLVN - Ainavas īpašību saglab.

Vide:

LLVN 3 - Gruntsūdeņu aizs.

SMR 1 - Nitrātu direktīva

LLVN 1 - Buferj. gar ūdensteci

LLVN 2 - Ūdens izmant. atļaujas

LLVN 4 - Min augsnes segums

LLVN 5 - Min zemes apstrāde, pret eroziju

LLVN 6 - Augsnes org. vielu sagl.

SMR 2 - Putnu aizs.

SMR 3 - Dzīvotņu aizs.

LLVN 8 - Ainavas īpašību saglab.

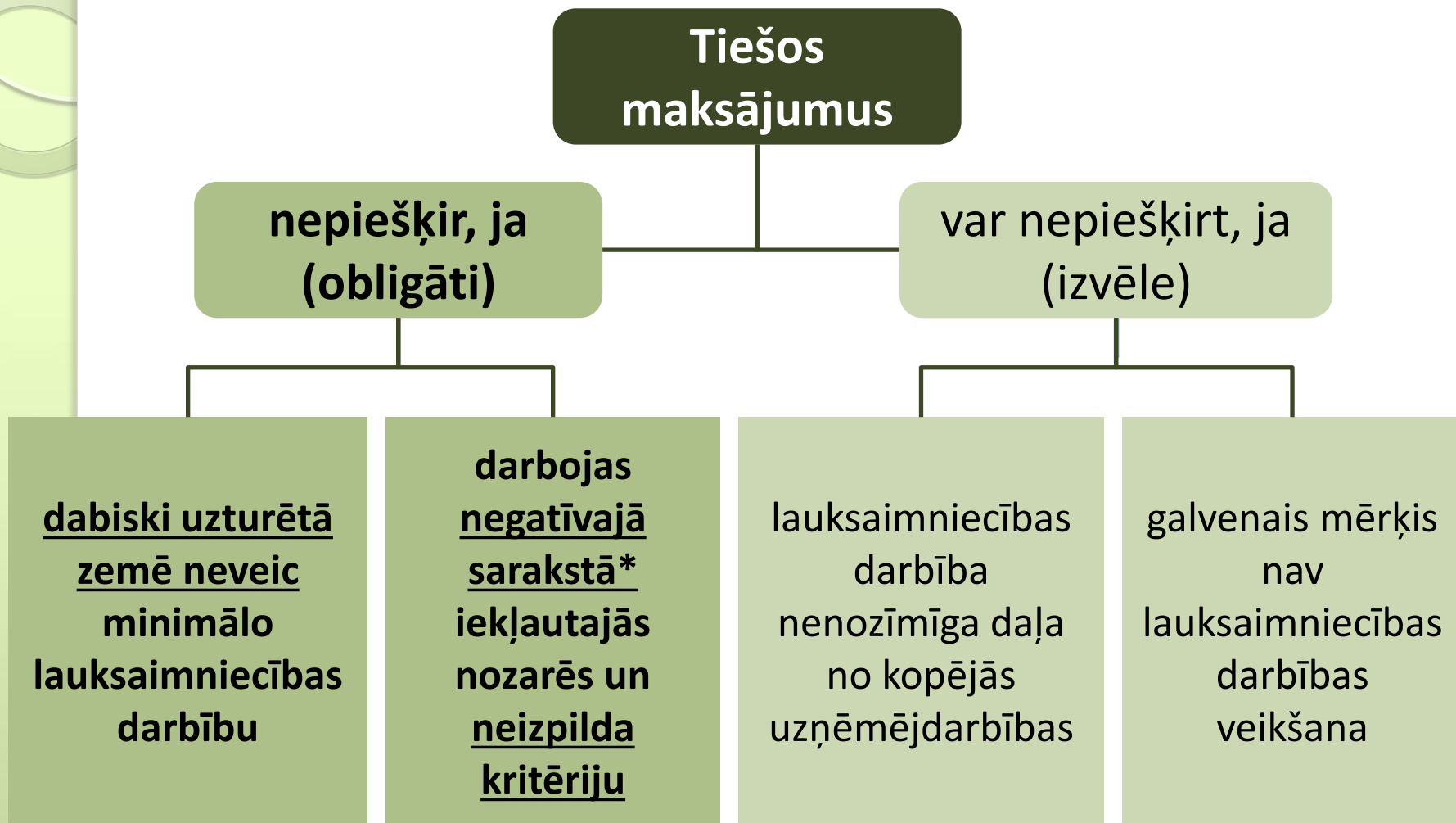
4.3.2. Savstarpējā atbilstība

Līdz 2014.gadam	No 2015.gada
Sab., dzīvn. un augu veselība	Sab., dzīvn. un augu veselība
SMR 11 - pārtikas likums	SMR 4 - pārtikas likums
SMR 10 - hormonālo vielu aizl.	SMR 5 - hormonālo vielu aizlieg.
SMR 6 - cūku identificēšana	SMR 6 - cūku identificēšana
SMR 7 - liellopu identificēšana	SMR 7 - liellopu identificēšana
SMR 8 - aitu un kazu ident.	SMR 8 - aitu un kazu ident.
SMR 12 - encefalopātiju kontr.	SMR 9 - encefalopātiju kontrole
SMR 13 –mutes & nagu sērgas k.	
SMR 14 – cūku vezikulāro sl. k.	
SMR 15 – inf.katarālā drudža k.	
SMR 9 - augu aizs. Līdzekļi	SMR 10 - augu aizs. Līdzekļi
Dzīvnieku labturība	Dzīvnieku labturība
SMR 16 - standarti teļu aizs.	SMR 11 - standarti teļu aizs.
SMR 17 - standarti cūku aizs.	SMR 12 - standarti cūku aizs.
SMR 18 – stand. l/s dzīvn. aizs.	SMR 13 - standarti l/s dzīvn. aizs.

! SA paredzams tiks iekļautas ūdens ietvara un ilgtspējīgas pesticīdu lietošanas direktīvas, tiklīdz piemēros visās DV un identificēs prasības lauksaimniekiem.

4.4.1. Aktīva lauksaimnieka nosacījums

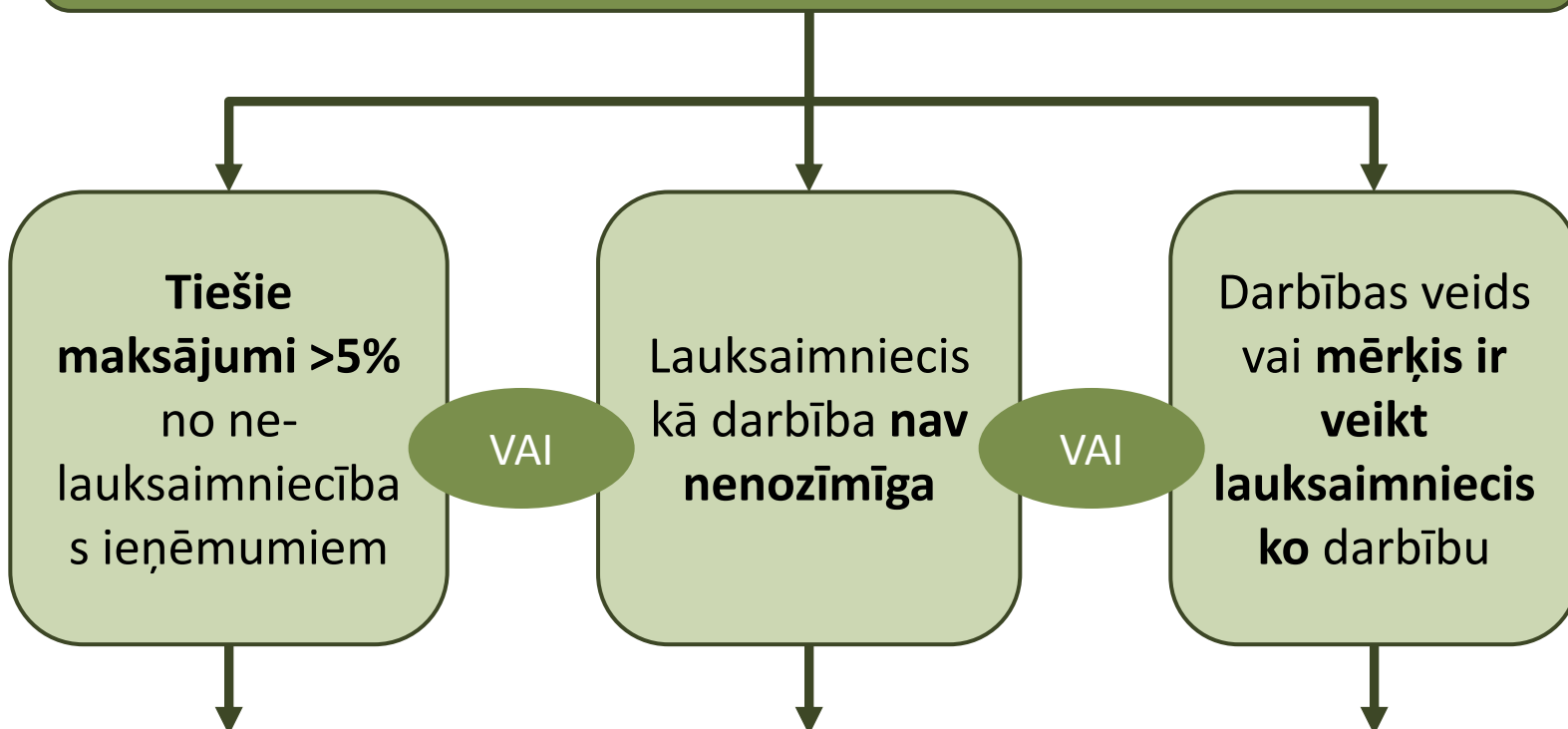

**Negatīvais saraksts – obligāti iekļautas personas, kuras pārvalda lidostas, ūdensobjektus, pastāvīgus sporta un atpūtas objektus, sniedz dzelzceļa un nekustamo īpašumu pakalpojumus.*

4.4.2. Aktīva lauksaimnieka nosacījums – negatīvais saraksts

Tiešos maksājumus nepiešķir negatīvajā sarakstā iekļautām personām, ja vien tās nepierāda, ka:

Aktīva lauksaimnieka nosacījumu nepiemēro lauksaimniekiem, kas iepriekšējā gadā saņēma tiešos maksājumus, kas mazāki par [1000? 2000? 5000?] EUR (luksaimniekiem, kuri nodrošina lauku dzīvotspēju)

4.4.3. Paredzamā TM saņēmēju struktūra 2015.gadā

TM summa, eiro	Saimniecības		Saimniecību īpatsvars no	
	skaits	%	VPM platības	Tiešo maksājumu apjoma
kopā	64 009	100%	100%	100%
Mazāk kā 500	22 476	35%	4%	6%
Vairāk kā 500	41 533	65%	96%	94%
Vairāk kā 1000	24 996	39%	88%	88%
Vairāk kā 2000	12 774	20%	78%	79%
Vairāk kā 5000	5 728	9%	65%	67%

4.4.4. Negatīvais saraksts

Nozares	Kritērijs jeb pazīme
1. Valsts, pašvaldību uzņēmumi, iestādes	<ul style="list-style-type: none">• Pieder > 50% kapitāldaļu;• Iestādes izveidotas saskaņā ar likumu vai MK noteikumiem;
2. Finanšu pakalpojumu sniedzēji, to komercsabiedrības	<ul style="list-style-type: none">• FKTK licence banku, krājaizdevu sabiedrību, privāto pensiju fondu darbībai;• Komercsabiedrības, kurās bankām, krājaizdevu sabiedrības, privāto pensiju fondiem pieder > 50% kapitāldaļu;
3. Nekustamo īpašumu pārvaldītāji, tirgotāji	<ul style="list-style-type: none">• 3 gadu laikā Zemesgrāmatā reģistrēti nostiprinājuma lūgumi par īpašumtiesību nostiprināšanu un dzēšanu vismaz attiecībā uz 3 nekustamā īpašuma objektiem, kas nav personas deklarētā dzīvesvieta;• Zeme personas rīcībā pamatojoties uz pārvaldīšanas vai apsaimniekošanas līguma pamata.

4.4.4. Negatīvais saraksts

Nozares	Kritērijs jeb pazīme
4. Lidlauku apsaimniekotāji, turētāji	<ul style="list-style-type: none">• Personai izsniegta Civilās aviācijas aģentūras lidlauka apliecība.
5. Sporta bāzes pārvaldītāji	<ul style="list-style-type: none">• Persona, kura reģistrējusi lauksaimniecības zemē izvietotus sporta objektus IZM sporta bāzu reģistrā;
6. Biedrības un nodibinājumi	<ul style="list-style-type: none">• Persona, kura reģistrējusies biedrību un nodibinājumu reģistrā (UR)
7. Bioenerģijas ražotāji	<ul style="list-style-type: none">• Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija izsniegusi licenci elektro/siltumenerģijas ražošanai vai pārvadei;• VID izsniegta speciālā atļauja komercdarbībai ar akcīzes precēm (MKN 662/2005).

4.4.5. Ieviešanas noteikumi

■ Eiropas Komisija vēl noteiks:

- Kritērijus pēc kuriem noteiks, kas ir zeme, kas tiek uzturēta dabiski;
- Kritērijus, lai nošķirtu lauksaimniecības un ne-lauksaimniecības ieņēmumus;
- Kritērijus, lai noteiktu tiešo maksājumu summas, ko ņem vērā piemērojot aktīva lauksaimnieka nosacījumus, t.sk. attiecībā uz atbrīvojuma sliekšni un pieeju jaunajiem lauksaimniekiem;
- Kritēriji, kas lauksaimniekam jāpasniedz, lai pierādītu, ka lauksaimniecības darbība nav nenozīmīga un galvenais mērķis ir lauksaimniecības darbības veikšana.

■ Latvijā vēl jānosaka:

- Tiešo maksājumu summas sliekšni pie kura lauksaimnieks tiek atbrīvots no aktīva lauksaimnieka nosacījuma piemērošanas;
- Var noteikt papildus kritērijus, kas lauksaimniekam jāpasniedz, lai pierādītu, ka lauksaimniecības darbība nav nenozīmīga un galvenais mērķis ir lauksaimniecības darbības veikšana.

4.5.1. Maksājuma summas samazinājums

- Dalībvalstis vismaz par 5% samazina individuālu saņēmēju ES tiešo maksājumu summas daļu (VPM + PPVA + Pārdalošais maksājums), **kas pārsniedz 150 000 EUR;**
- DV var nolemt, ka pirms samazinājuma piemērošanas no tiešo maksājumu summas atņemamas ar I/s darbību saistītās un faktiski izmaksātās un deklarētās atlīdzības, ieskaitot darbaspēka nodokļus;
- DV var nepiemērot samazinājumu, ja tās īsteno pārdalošā maksājuma shēmu un tam izmanto vairāk par 5 % no valsts maksimālā apjoma.

4.5.2. Paredzamais tiešo maksājumu saņēmēju skaits, kuri saņems virs 150 000 EUR

	Skaitis	Maksājumu summa* miljonos eiro	Samazinājums Eiro, Piemērojot 5% likmi	VPM ha
2015.	48	10,9	184 865	112 381
2019.	84	19,5	342 776	164 502

* Ņemti vērā VPM un PPVA provizoriskie aprēķini

4.6. Elastība starp pīlāriem

- **Dalībvalstis līdz 31.12.2013. var nolemt darīt pieejamus:**
 - Līdz 15% no ikgadējā tiešo maksājumu apjoma periodā 2014-2020 - kā papildus atbalstu lauku attīstības programma pasākumiem;
 - Līdz 25% no LAP pasākumu finansēšanai 2015-2020 periodā piešķirtā finansējuma – tiešo maksājumu īstenošanai.

- Latvijā pieņemts lēmums par līdzekļu pārvietošanu - Ministru kabinetā šī gada 2.jūlijā, kas paredz tiešo maksājumu līdzekļu pārnesi uz LAP (ELFLA) **6,15%** apmērā ik gadu **sākot ar 2014.gadu, LAP** pasākumu finansēšanai.

4.7. Finanšu disciplīna

- Ja prognozes attiecībā uz TM un ar tirgu saistītajiem izdevumiem liecinās, ka ELGF finansēšanai paredzētie apjomi tiks pārsniegti – tiks piemērots finanšu disciplīnas samazinājums;
- Finanšu disciplīna piemērojama tikai to lauksaimnieku tiešo maksājumu summām, kas pārsniedz 2000 EUR;
- Krīžu rezerves fonda summas, kas netiks izmantotas, nākamajā gadā tiks atmaksāts tiem lauksaimniekiem, kuru summām piemērots finanšu disciplīnas samazinājums.

5. Tiešo maksājumu struktūra

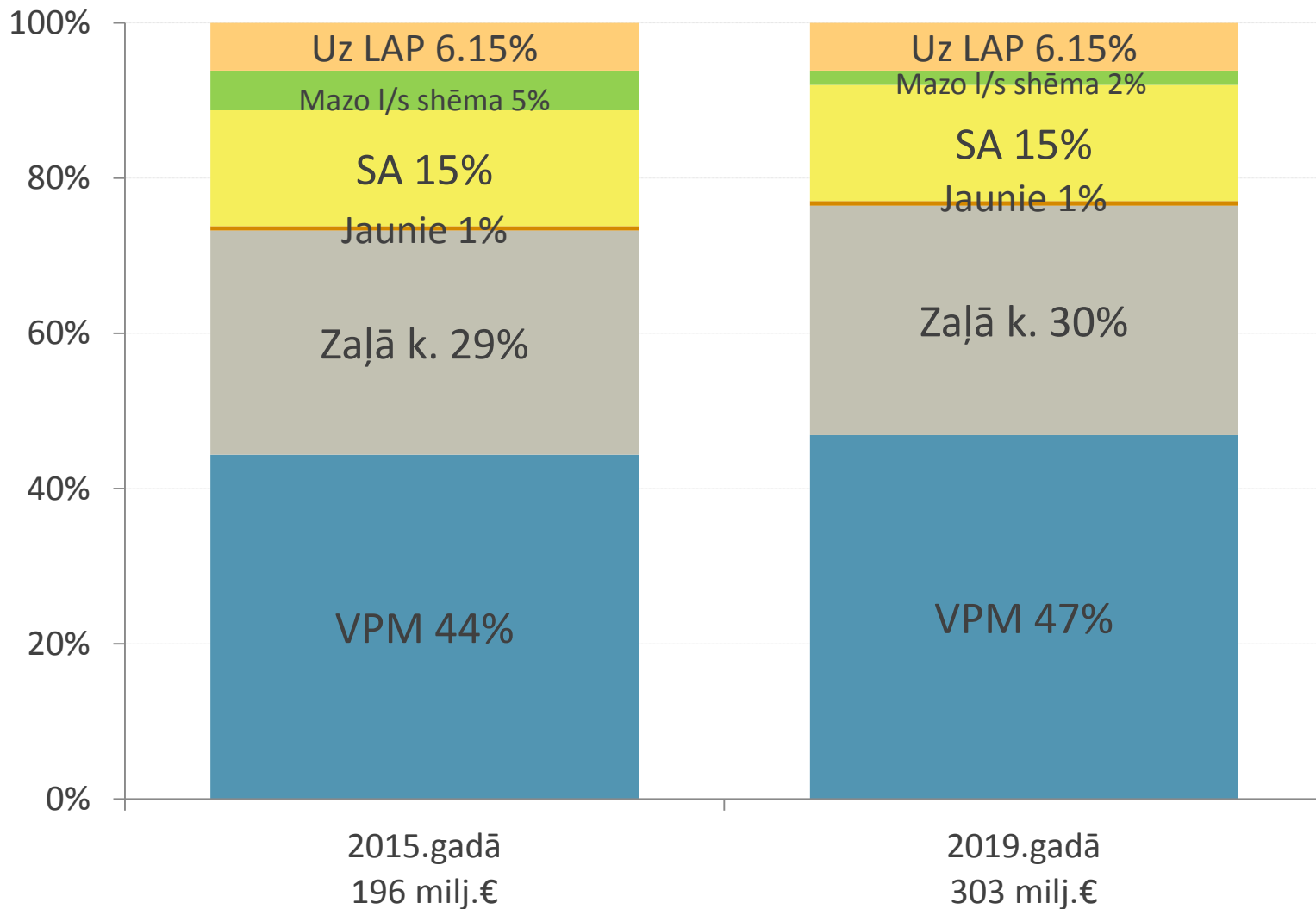
Pamata maksājuma shēma (finansējums ~45%)

- Zaļā komponente
(vismaz 30% finansējuma)
- Maks. apgabalos ar dabas ierobežojumiem (<5%)
- Maksājums jaunajiem lauksaimniekiem (<2%)
- Saistītais atbalsts (<13+2%)
- Mazo lauksaimnieku atbalsta shēma (<10%)
- Pārdalošais maksājums (<30%)

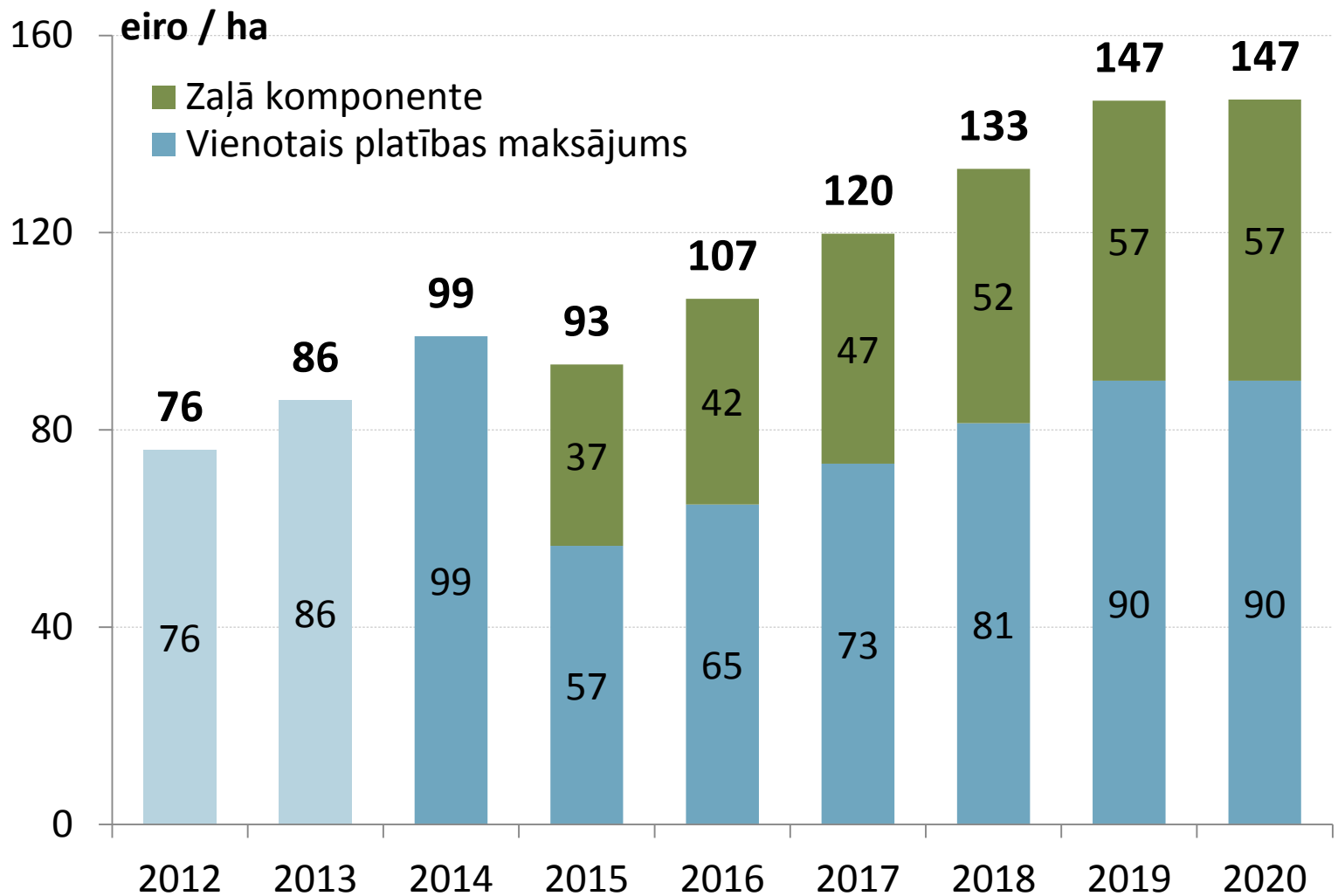
Vienotā platības maksājuma shēma (finansējums ~45%)

- 5.1. Zaļā komponente
(vismaz 30% finansējuma)
- 5.2. Maks. apgabalos ar dabas ierobežojumiem (<5%)
- 5.3. Maksājums jaunajiem lauksaimniekiem (<2%)
- 5.4. Saistītais atbalsts (<13 + 2%)
- 5.5. Mazo lauksaimnieku atbalsta shēma (<10%)
- Pārdalošais maksājums (<30%)
- Pārejas posma valsts atbalsts

5.1. Provizorisks tiešo maksājumu finansējuma relatīvs sadalījums 2015. un 2019.gados

5.2. Provizoriski - VPM un zaļās komponentes likmes – eiro/ha

5.3. Pārejas posma valsts atbalsts (PPVA)

- DV, kuras piemēro VPM, var nolemt piešķirt PPVA, no 2015.g. līdz 2020.g.;
- PPVA piešķirams sektoros, kuros piešķirts PPVA 2013.gadā;
- Piešķiršanas nosacījumi identiski 2013.g. PPVA nosacījumiem, izņemot samazinājumu.
- iespējamais maksimālais PPVA apjoms:

	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015 - 2020
% no 2013.g.PPVA,	100%	75%	70%	65%	60%	55%	50%	-
Aploksne, milj. eiro	57	42	40	37	34	31	28	212

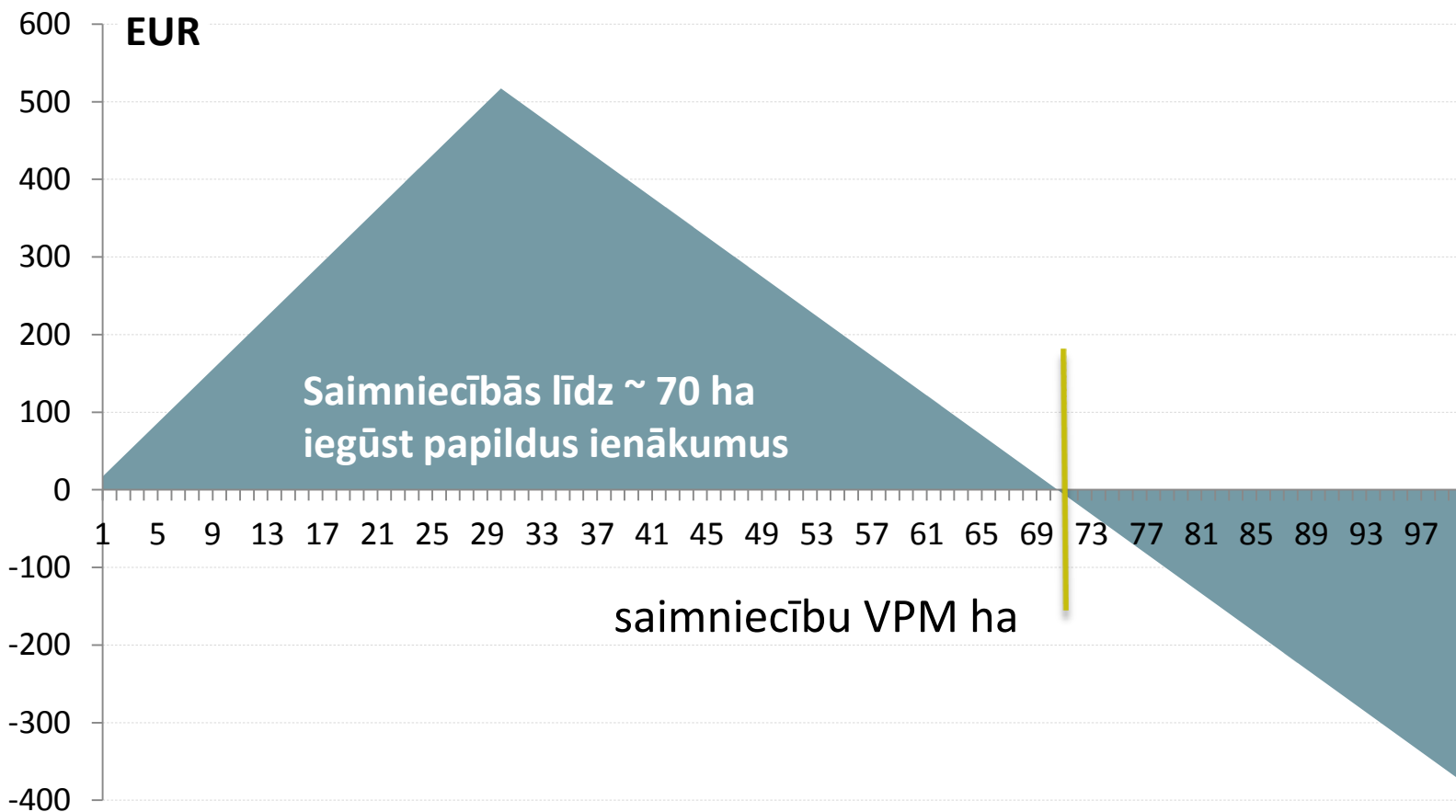
5.4.1. Pārdalošais maksājums

- Pārdalošā maksājuma - nodrošināt efektīvāku ienākumu atbalstu mazajām saimniecībām;
- Ikgadējs maksājums par pirmajiem saimniecības ha;
- Piešķiršanas nosacījumi:
 - Maksimālā atbalsta likme nedrīkst būt lielāka kā 65% no vidējā valsts maksājuma līmeņa 2019.g ~ 127 EUR ha;
 - Atbalstu var piešķirt par ha skaitu, kas nepārsniedz 30 ha;
 - Finansēšanai var izmantot līdz 30% no tiešo maksājumu ikgadējā maksimālā apjoma.

5.4.2. Pārdalošais maksājums

Ja atbalstu piešķirtu 30 eiro/ha apmērā par pirmajiem saimniecībās 30 ha, tad:

5.5.1. Mazo lauksaimnieku shēma

- Aizstāj pārējo tiešo maksājumu shēmu atbalstu;
- Pievienoties shēmai varēs tikai vienu reizi - līdz 2015.gada 15.oktobrim;
- Mazie lauksaimnieki atbrīvoti no zaļināšanas prasībām un savstarpējās atbilstības kontrolēm un samazinājumiem;
- Nepiešķir lauksaimniekiem, kuri mākslīgi radījuši nosacījumus, lai iegūtu priekšrocības no shēmas;
- Ņemot vērā 4 aprēķina metodes, maksimālā maksājuma summu saimniecībai nedrīkst pārsniegt 1250 eiro.

5.5.2. Mazo lauksaimnieku shēma

Pieņemtais lēmums š.g. 24.jūlijā Lauksaimnieku konsultatīvajā padomē:

- Mazo lauksaimnieku atbalsta ikgadējā maksājuma summa uz saimniecību, laika periodam no 2015.gada līdz 2020.gadam ieskaitot, nosakāma kā fiksēta summa uz saimniecību **500 EUR**

	2015	2016	2017	2018	2019
Saimniecību sk. (tūkst.)	20	17	15	13	11
Ha skaits (tūkst.)	62	48	38	30	24
Maksājums (milj. EUR)	10	9	7	6	6
TM summa %	5%	4%	3%	3%	2%

5.5.3. Ieviešanas noteikumi

■ Eiropas Komisija vēl noteiks:

- nosacījumus dalībai shēmā, ja mainās shēmas dalībnieka lauksaimnieka situācija.

■ Latvijā vēl jānosaka:

- Kārtību, lai nodrošinātu, ka maksājumi netiek veikti lauksaimniekiem, attiecībā uz kuriem ir konstatēts, ka kopš 19/10/2011 tie mākslīgi radījuši nosacījumus, lai varētu gūt labumu no dalības mazo lauksaimnieku atbalsta shēmā.

5.6. Saistītais atbalsts

- Apjoms – līdz **13% + 2% proteīnaugiem**;
- Mērķis - risināt **noteiktas grūtības sektoros**, kas nozīmīgi ekonomisku vai sociālu vai vides apstākļu dēļ;
- Atbalstāmās nozares var būt:
 - ✓ Piena, liellopu un teļa, aitas un kazas gaļas un rīsa nozares
 - +
 - ✓ labība, eļļas augu sēklas, proteīnaugi, pākšaugi, lini, kaņepes, rieksti, cietes kartupeļi, sēklas, olīveļļa, zīdētārpīņi, sausā lopbarība, apiņi, cukurbietes, cukurniedres un cigoriņi, augļi un dārzeņi un īscirtmeta atvasāji;
- Atbalstu var piešķirt apmērā, lai nodrošinātu esošo ražošanas apjomu saglabāšanu.

5.7.1. Maksājums jauniem lauksaimniekiem

- **Jauns lauksaimnieks ir fiziska persona, kura:**
 - pirmo reizi dibina saimniecību kā saimniecības vadītājs, vai kas izveidoja saimniecību 5 gadus pirms pirmās iesnieguma iesniegšanas PMS vai VPM;
 - gadā, kad iesniedz iesniegumu; nav vecāka par 40 gadiem;
 - Izpilda DV papildus noteiktus kritērijus atbilstīgi LA regulai – prasmes.

- **Jauns lauksaimnieks var būt juridiska persona:**
 - ja fiziskā(s) persona(s), kuras kontrolē juridisko personu, izpilda fiziskai personai izvirzītās prasības.

5.7.2. Maksājuma apjoms jauniem lauksaimniekiem

- Ja īsteno VPM, tad maksājuma apjoms jauniem lauksaimniekiem nosakāms pēc vienas no šīm metodēm:

~ 15 eiro/ha

- Reizinot lauksaimnieka VPM ha ar 25% no VPM likmes (~57eiro/ha 2015.g.)

~ 49 EUR reiz
VPM ha

- Reizinot lauksaimnieka VPM ha ar 25% no valsts vidējā tiešo maksājumu līmeņa 2019.gadā (196 eiro/ha)

Fiksēta
maksājuma
summa

- Var nolemt piešķirt atbalstu kā fiksētu summu balstītu uz valsts jauno lauksaimnieku saimniecību vidējo lielumu

DV nosaka ha limitu robežās no 25 līdz 90 ha, par kuru var piešķirt maksājumu.

5.7.3. Ieviešanas noteikumi

■ Eiropas Komisija vēl noteiks:

- nosacījumus pie kuriem juridiskās personas var uzskatīt par tiesīgām saņemt jauno lauksaimnieku maksājumu.

■ Latvijā vēl jānosaka:

- Kritērijus attiecībā par prasmēm un zināšanām.

5.8. Maksājums teritorijām ar dabas ierobežojumiem

Pieņemts lēmums š.g. 24. jūlijā Lauksaimnieku konsultatīvajā padomē:

- neieviest maksājumu teritorijās, kurās ir dabas ierobežojumi.

5.9.1. Zaļā komponente

- Zaļās komponentes maksājumu piešķirs lauksaimniekam, kurš **tiesīgs saņemt VPM un:**
 - ✓ **bioloģiskās saimniecības** - saņem maksājumu automātiski par hektāriem, kurus izmanto bioloģiskās lauksaimniecības produktu ražošanai;
 - ✓ kurš veic **lauksaimniecības prakses**, kas labvēlīgas klimatam un videi vai **līdzvērtīgas prakses** vai abu kombināciju;
- Prasību neizpilde rezultēsies sankcijās līdz pat 125% apmērā no zaļināšanas maksājuma.

5.9.2. Zaļināšanas – līdzvērtīgās prakses

- Līdzvērtīgas prakses - salīdzinājumā ar vienu vai vairākām zaļināšanas praksēm **rada līdzvērtīgu vai lielāku** ieguvumu:
 - ✓ uzņemtas saistības vai izpildītas prasības **agrovides-klimata shēmās** LAPā;
VAI
 - ✓ valsts vai reģionālās vides **sertifikācijas shēmas**, kuru mērķis sasniegt ūdens un augsnes kvalitātes, biodaudzveidības, ainavas saglabāšanas, klimata pārmaiņu seku mazināšanas mērķus;
- Nav pieļaujams līdzvērtīgo prakšu dubults finansējums.

5.9.3. Klimatam un videi labvēlīgas I/s prakses

Kultūraugu dažādošana	<ul style="list-style-type: none">▪ Ja aramzeme <u>aizņem 10-30 ha</u>, tad:<ul style="list-style-type: none">✓ tajā audzē vismaz 2 kultūras;✓ galvenā kultūra neaizņem vairāk par 75%.▪ Ja aramzeme <u>aizņem >30 ha</u>, tad:<ul style="list-style-type: none">✓ tajā audzē vismaz 3 kultūras;✓ 2 galvenās kultūras neaizņem vairāk par 95%.✓ galvenā kultūra neaizņem vairāk par 75%.
Ilggadīgo zālāju saglabāšana	<ul style="list-style-type: none">▪ Nedrīkst uzart ilggadīgos zālājus DV noteiktās vides jutīgajās teritorijās, kuras aptver savvaļas putnu un biotopu direktīvas;▪ Ja valstī samazināsies ilggadīgo zālāju platības par vairāk kā 5%, salīdzinot ar 2012.gadu, tad lauksaimniekam būs pienākums aramzemi pārvērst par ilggadīgiem zālājiem. Ja platība absolūtajos skaitļos EK noteiktos limitos saglabājas, tad prasību uzskata par izpildītu;
Ekoloģiskas nozīmes platības	<ul style="list-style-type: none">▪ Ja saimniecības aramzeme ir <u>vairāk nekā 15 ha</u>, jānodrošina, ka <u>vismaz 5%</u> no tās ir ekoloģiskās nozīmes platības:▪ <i>Ainavas elementi (ieskaitot blakus aramzemei, arī tie, kas nav atbalsta tiesīgi), papuves, joslas gar meža malām, buferjoslas, agromežsaimniecības ha, platības, kur ķeraugi, slāpekli piesaistoši augi u.c.</i>

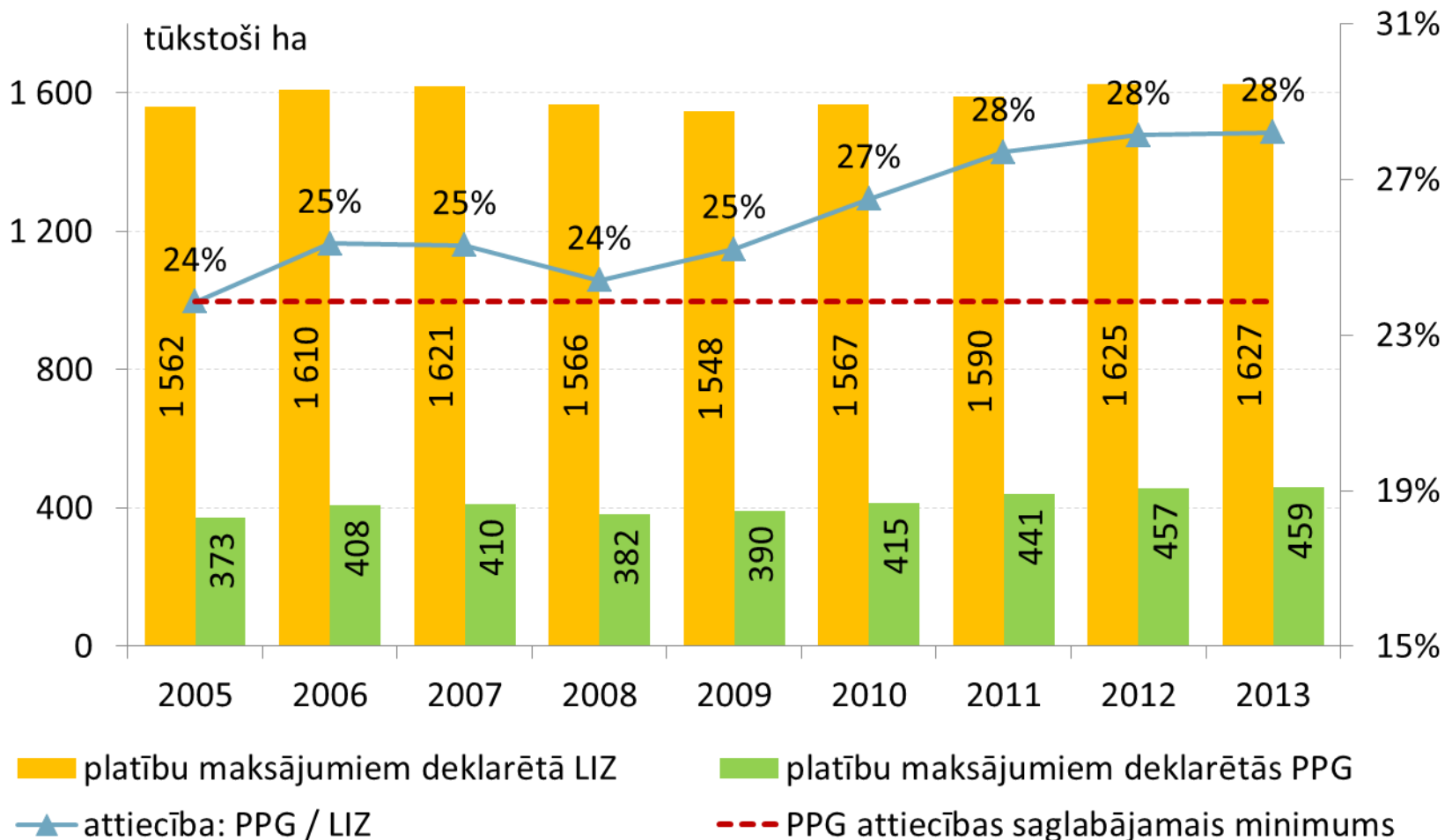
5.9.4. Kultūraugu dažādošanas prasību nepiemēro saimniecībām, ja:

- Vairāk kā 75% aramzemes izmanto zālāju vai lopbarības zālaugu ražošanai vai papuvei vai kombinēti un pārējā aramzeme, ko neizmanto minētiem mērķiem, neaizņem vairāk par 30 ha;
- Vairāk kā 75% no atbalsta tiesīgās zemes aizņem ilggadīgie zālāji, ko izmanto zālāju vai lopbarības zālaugu ražošanai vai kombinēti un pārējā aramzeme, ko neaizņem minētie izmantošanas veidi, nav vairāk par 30 ha;
- Vairāk kā 50% no aramzemes, kuru lauksaimnieks deklarējis, bet nebija deklarējis iepriekšējā gadā, un tajā aug cita kultūra, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

5.9.5. Kultūraugu dažādošanas prasības ieviešanas ietekme

	Saimniecību skaits		VPM ha
Aramzeme < 10ha	56 409	88%	618 483
Aramzeme 10-30 ha	3 948	6%	150 685
1 kultūra aramzemē	646	1%	26 334
g.k. > 75%	1 261	2%	48 537
Aramzeme > 30 ha	3 558	6%	833 089
1 kultūra aramzemē	116	0%	20 098
g.k. > 75%	424	1%	70 896

5.9.6. Ilggadīgo zālāju saglabāšana

+ Latvijā pastāvīgo pļavu un ganību platības, kā arī PPG un aramzemes attiecība salīdzinot ar 2005. gadu turpina pieaugt

5.9.7. Ekoloģiskas nozīmes platības (EFA)

EFA veidi pamatregulā

Papuves

Tersases

Zaļā seguma ha

Starpkultūru ha

Slāpekli piesaistošo kult. ha

Agro-meži ha

Apmežotas platības LAP

Īscirtmeta atvasāji ha

Buferjoslas

Joslas gar meža malām

Ainavu elementi

EFA ieviešanas priekšlikums Latvijā

Papuves

Zaļā seguma ha

Starpkultūru ha

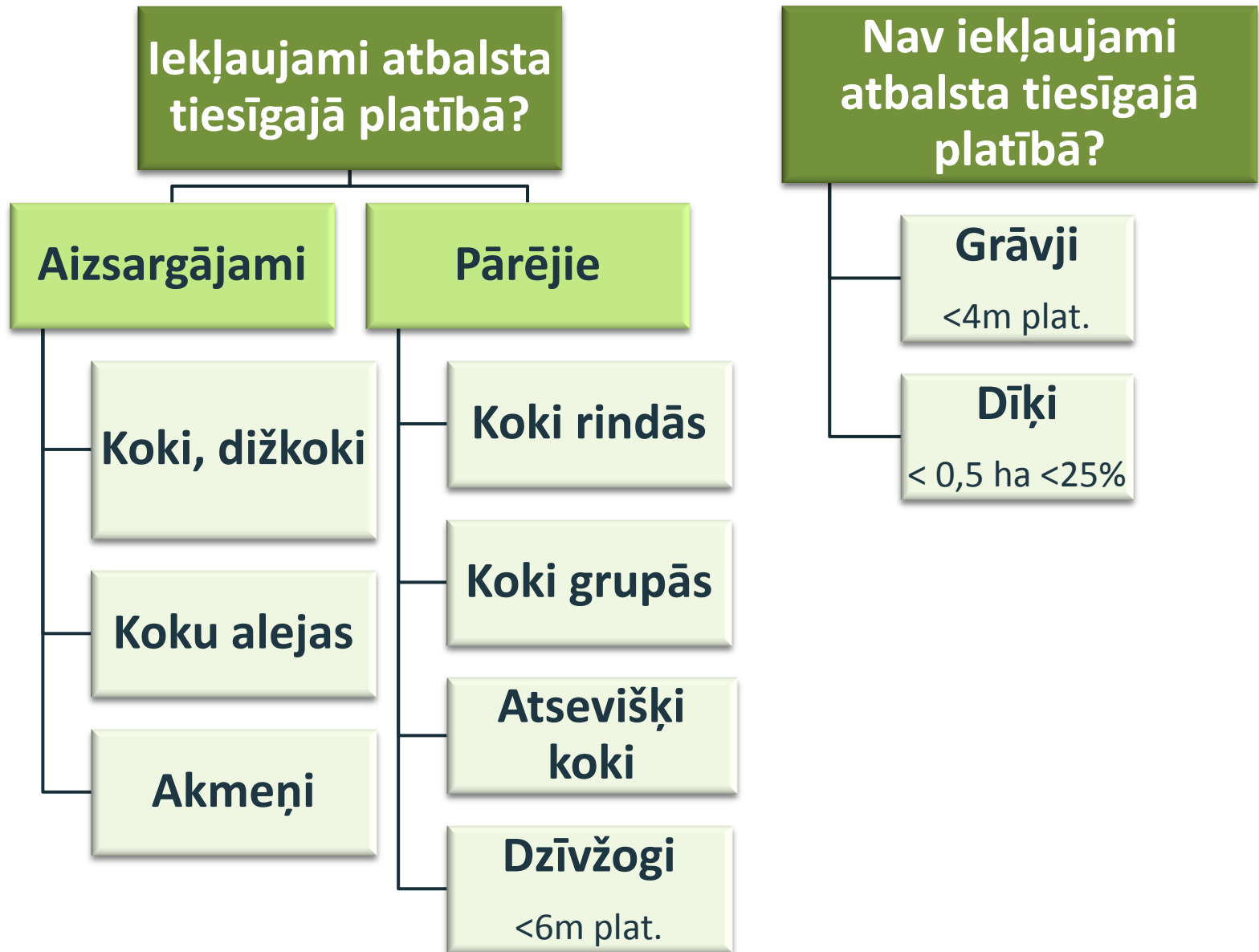
Slāpekli piesaistošo kult. ha

Buferjoslas

Joslas gar meža malām

Ainavu elementi

5.9.8. Ainavas elementi

5.9.9. Ekoloģiskas nozīmes platības Buferjoslas

Koki rindās

Atsevišķi augoši koki

Dzīvžogi

5.9.10. Ekoloģiskas nozīmes platības Dīķi

Grāvji

5.9.11. Ekofokusa platību izveides prasību neattiecina uz saimniecībām, ja

- Vairāk kā 75% no atbalsta tiesīgās zemes aizņem ilggadīgie zālāji, ko izmanto zālāju vai lopbarības zālaugu ražošanai un pārējā aramzeme neaizņem vairāk par 30 ha;
- Vairāk kā 75% aramzemes izmanto zālāju vai lopbarības zālaugu ražošanai vai papuvei vai pākšaugu audzēšanai vai kombinēti un pārējā aramzeme, ko neizmanto minētiem mērķiem, neaizņem vairāk par 30 ha;
- DV nolemj, ka praksi neattiecina uz saimniecībām, kuras atrodas MLA teritorijās un ja **novadu vai pagastu** klāj meži vairāk kā 50% un ja mežu un LIZ attiecība ir augstāka nekā 3:1.

- DV var nolemt ieviest līdz 50% no ekofokusa prasības reģionālā līmenī. DV nosaka platības un prasības lauksaimniekiem;
- DV var nolemt atļaut izpildīt prasību kolektīvi.

5.9.12. Ekofokusa platību aprēķināšanā izmantojami pārvēršanas vai svaru koeficienti

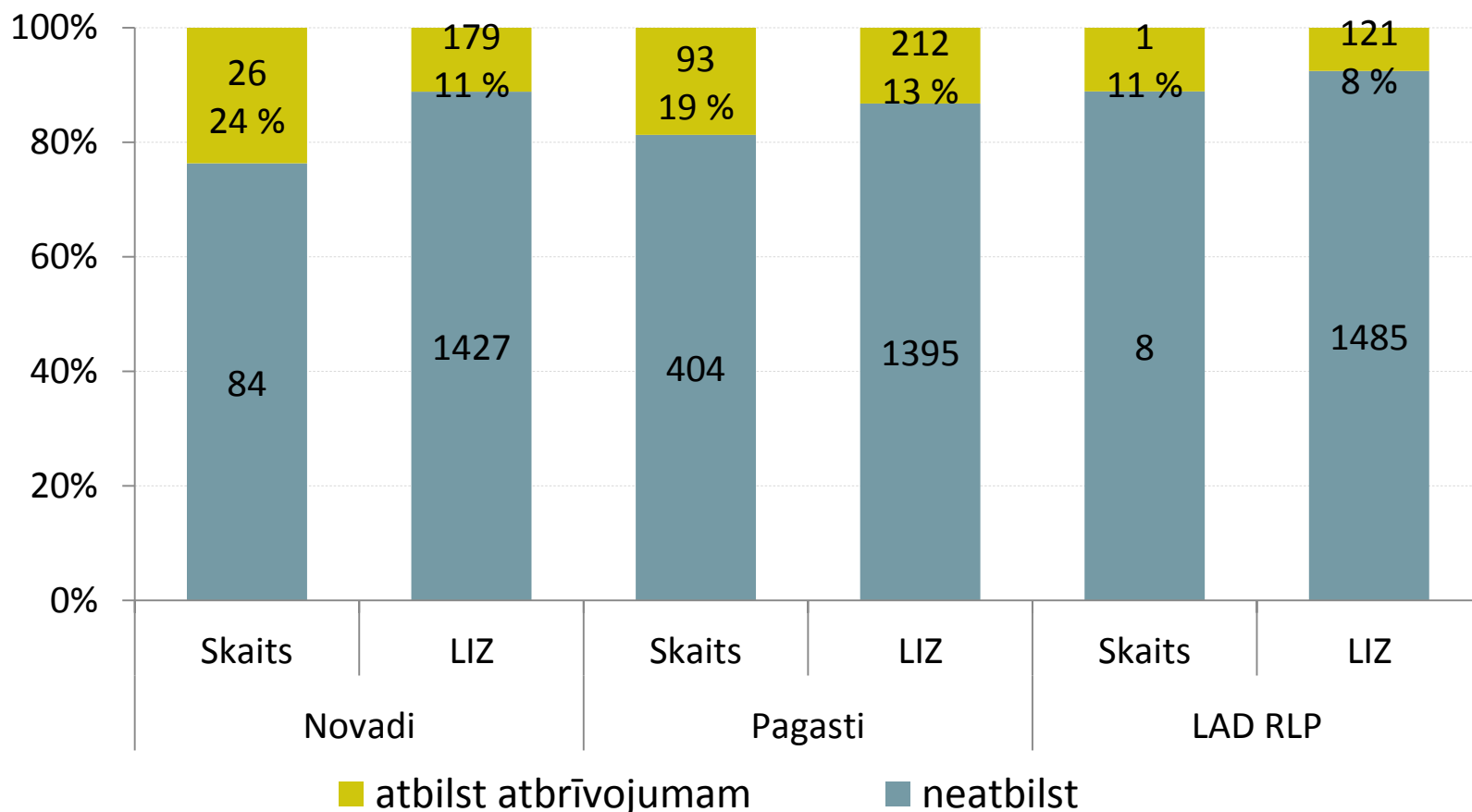

- Nosakot – starpkultūru, zaļā seguma kultūru platības par EFA, piemērojams svēršanas koeficients, kas mazāks par 1;
- Koeficientus var izmantot arī attiecībā uz citiem EFA veidiem.

5.9.13. DV var nolemt EFA praksi neattiecināt

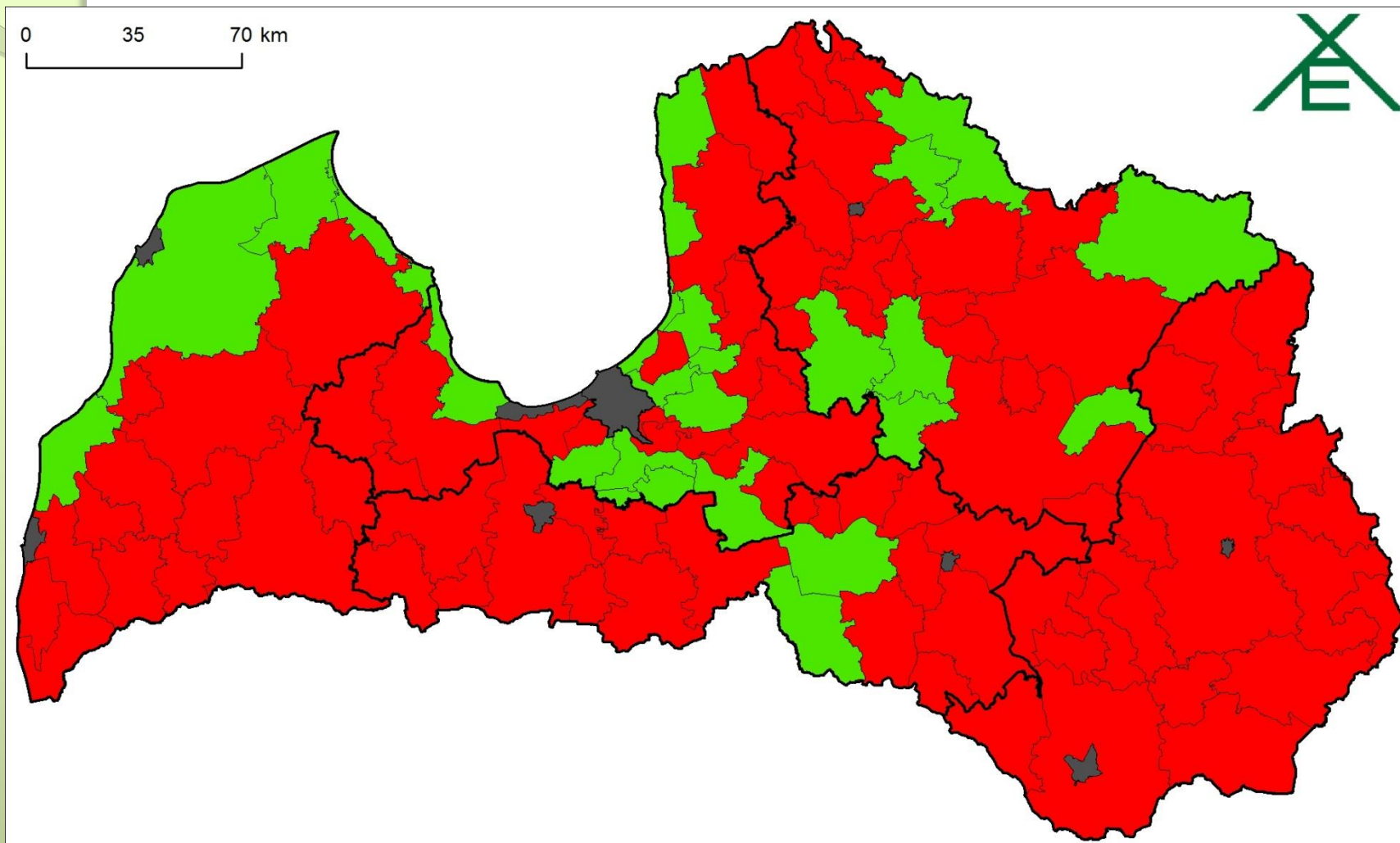

- uz saimniecībām, kuras atrodas MLA teritorijās un ja attiecīgo teritoriju virsmu klāj meži vairāk kā 50% un ja mežu un LIZ attiecība ir augstāka nekā 3:1

5.9.14. Ja atbrīvojumu no EFA prasības attiecinātu uz novadiem – tie būtu 26, kur meži >50% un mežu:LIZ attiecība ir vismaz 3:1

5.9.15. Ieviešanas noteikumi

■ Eiropas Komisija vēl noteiks:

- Par dažādošanu – kultūraugu daļu aprēķināšanas kārtību, ģinšu un sugu sarakstu;
- Par ilggadīgiem zālājiem – ietvaru jutīgo teritoriju noteikšanai, kur īstenojams aizliegums uzart zālājus, metodi ilggadīgo zālāju radītāja noteikšanai, ilggadīgo zālāju absolūtās platības reference;
- Par EFA – kritērijus platību veidiem, lai tās atzīstu par EFA, papildus EFA veidus, pārvēršanas un svēršanas koeficientus, noteikumus kolektīvai prasības izpildei, metodes mežu un kopējās sauszemes attiecības noteikšanai un mežu un LIZ attiecības noteikšanai.

■ Latvijā vēl jānosaka:

- Par EFA – jānosaka EFA veidi, jānosaka EFA piemērošanas atbrīvojuma piemērošana mežainās platībās novadu vai pagastu griezumā.

Paldies par uzmanību!

*Zemkopības ministrija
Tirgus un tiešā atbalsta departaments*